

Matija Turk

Turni smuk s pogledom na Tri Cine

Cima Piatta Alta, 2905 m

Hoja in drsenje na smučeh skozi zasneženo pokrajino je eden izmed najlepših načinov doživljanja gora. Ker čas beži vedno hitreje, ugodne snežne razmere pa je treba ujeti in izkoristiti, mi na leto uspe le malo turnih smukov. Pomlad je najprimernejši čas za turno smuko v visokogorju. Ko se smučišča zaprejo in večina že pospravi smuči, nam dobro predelan, zjutraj še trd, proti opoldnevu pa ravno prav zmehčan sneg nudi najboljše razmere za smučanje. Težava pomladanske smuke je le v tem, da je do prvega snega lahko ura ali več hoje v okornih pancenjeh in s težkimi smučmi na nahrbtniku. Vendar ves napor odtehta vijuganje po kot maslo mehkem snegu. To je seveda oris idealnih snežnih pomladanskih razmer, za katere sem upal, da bova z Janezom nanje naletela tudi pri najinem prvem turnosmučarskem spustu v Dolomitih.

Med poletnimi obiski Dolomitov sem opazil številne vrhove in pobočja, ki bi bili v zimskih razmerah primerni mojim zelo povprečnim smučarskim sposobnostim. Vendar še nobeden od teh ciljev ni prišel na vrsto, in ko sva se lanskega aprila z bratom na posled odpravila na turno smučanje v Dolomite, sva za cilj izbrala goro, o kateri še malo poprej sploh nisem razmišljal. Najin cilj je bila Cima Piatta Alta/Hohebenkofel, ki se dviguje na severnem robu Sextenskih Dolomitov nad Pustriško dolino/Val Pusteria.

Cima Piatta Alta (tudi Cima del Piano Alto) je, kot pove že ime, širok, planotast vrh, s katerega se odpira enkratni razgled na vse strani neba.¹ Zaradi svoje višine, izrazite podobe, predvsem pa zaradi izjemno razglednega vrha Cima Piatta Alta poleti privablja števil-

ne obiskovalce, čeprav nanjo ne vodi nobena uradno označena in nadelana pot. Najbližja markirana planska pot vodi čez sedlo Forcella del Lago, od koder vodi na vrh dobro uhojena in ponekod celo zavarovana stezica. Ta normalni pristop poteka v okviru prve težavnostne stopnje. Pozimi se nanjo najhitreje in najlaže povzpne naravnost po visokogorski dolini Toal Erto/Hangenalpeltal. V spodnjem delu te doline poteka markirana pot na sedlo Lago, ki povezuje dolino Val Campo di Dentro/Innerfeldtal z dolino Val di Landro. Nad zatrepom doline Hangenalpeltal najdemo edini zahtevnejši odsek, skalno stopnjo, ki brani pristop na položno vršno planoto. Skalno stopnjo, ki je pozimi običajno dobro zalita s snegom, premagamo na desni, kjer je najnižja in najmanj strma. Od vrha Cime Piatte Alte vodi proti severu kratek, a izpostavljen greben do nekoliko višjega vrha Croda dei Baranci/Birkenkofel, 2922 m.

Še bolj kot poleti pa je ob ugodnih snežnih razmerah vrh nemara obiskan pozimi oz. spomladi, saj velja za prvovrstni turnosmučarski cilj. Ko sem začel načrtovati smučarsko turo na to goro, sem našel zanimiv podatek. Prav s Cime Piatte Alte je bil opravljen prvi

Pogled z vrha na bližnjo Croda dei Baranci.

Onkraj zelene Pustriške doline se dvigujejo Zillertalske Alpe.

Foto: Matija Turk

¹ Tako italijansko ime Cima Piatta Alta kot nemško Hohebenkofel pomenita v dobesednem prevodu Visok raven vrh.

Na vršni planoti.
V ozadju veličastna
skalna katedrala
Punta dei Tre
Scarperi.
Foto: Matija Turk

znani turni smuk v Dolomitih. Leta 1907 se je z nje oddričal Richard Löschner, avstrijski častnik in pionir turnega smučanja, ki se je prav tako dobro kot na snegu znašel v kopni skali. Med svojim udejstvovanjem v Dolomitih je pred prvo svetovno vojno preplezal nekaj zahtevnih prvenstvenih skalnih smeri, opravil pa je tudi več prvih zimskih pristopov. Po njem se imenuje kot igla ozek stolp v grebenu med Piz Popeno in Punto Michele – Ago Löschner. Nadporočnik Richard Löschner je tragično preminil marca 1914 med vojaško vajo, ko je njegov smučarski oddelek pod Orterjem presenetil plaz. O tej nesreči, v kateri je umrlo

še petnajst vojakov, je izčrpno poročal tudi časopis Slovenec.²

Od doma sva na dolgo pot po Savski, Ziljski in Dravski dolini krenila popoldne, dan poprej. Do noči sva želela priti do izhodišča v dolini Val Campo di Dentro, kjer sva nameravala prespati kar ob parkirišču na koncu za javni promet prevozne ceste. Cesta po dolini je bila kopna in prevozna vse do velikega parkirišča, kjer so že ležale prve zaplate snega. Še preden se je povsem znčilo, je bil šotorček postavljen. Pred spanjem sem še

² Slovenec, 6. in 10. marec 1914

Informacije

Cima Piatta Alta/Hochebenkofel, 2905 m
Sextenski Dolomiti

Zahtevnost: Zahteven turni smuk

Oprema: Običajna turnosmučarska oprema, plazovna oprema, srenači, cepin, čelada

Višinska razlika: 1396 m

Izhodišče: Dolina Val Campo di Dentro/Innerfeldtal, parkirišče na koncu za javni prevoz odprte ceste, 1509 m. Sem se pripeljemo po Savski, Ziljski in Dravski dolini do San Candida/Innichen v Pustriški dolini/Val Pusteria/Pustertal. Zavijemo levo proti Sextenu v Val di Sesto/Sextental, kjer z glavne ceste na desni poiščemo označeni odcep za dolino Dolina Val Campo di Dentro.

Čas vzpona: Izhodišče–koča Tre Scarperi 30 min

Koča Tre Scarperi–vrh 4 h

Skupaj 4.30 h

Sezona: Od decembra do maja

Vodnika: Vodniki Globo Alpin gorniške šole: *Scialpinismo in Alta Pusteria*. Tappeiner, 2011; Fabio Cammelli in Paolo

Beltrame: *Dolomiti di Sesto, Aurónzo e del Comelico, Volume I*. Michele Beltrame Editore, 2011.

Zemljevid: *Dolomiti di Sesto, Sextener Dolomiten*, Tabacco 010, 1: 25.000.

Vzpon: Od parkirišča nadaljujemo po cesti ali markirani poti, ki seka serpentine, do kočice Rifugio Tre Scarperi, kjer se dolina zravna in razširi. Nadaljujemo proti jugu do razcepa poti, kjer se usmerimo desno na pot št. 10–11, ki vodi proti sedlu Passo Grande dei Rondoi/Grosse Wildgrabenjoch. Na višini 1895 metrov, pri velikem balvanu nad gozdno mejo, zavijemo desno v dolino Toal Erto/Hangenalpeltal, na pot št. 9, ki se vzpenja proti sedlu Lago/Lückeleschartl. Začetnemu strmemu delu sledi položnejši del, ki nas pod sedlom Lago vodi proti zatrepu doline, kjer vzpon zopet postane strmejši. Pot proti vrhu brani skalna stopnja, ki jo obidemo čez strmi odsek na desni strani, nad katerim se svet močno položi. Po prostrani planoti dosežemo vrh.

Spust: Spust poteka po smeri vzpona.

malo postal pred vhodom. Velik del neba, na katerem je utripalo na tisoče zvezd, je zakrivala temna silhueta mogočne Punte dei Tre Scarperi/Dreischusterspitze, ki se s svojimi 3145 metri dviguje naravnost nad dolino Val Campo di Dentro. Za trenutek me je prešinila čudna misel, da se lahko ta gmota skal med spanjem zruši naravnost na naju.

Ko se je oglasila budilka, je bila zunaj še trda tema. Notranjost šotora je bila vsa bela od ledenih kristalov. Kljub temi in mrazu sva želela odriniti čimbolj zgodaj. Nekaj požirkov toplega čaja iz termovke, pest piškotov in pot pod noge. Pred nama je bilo dobrih tisoč štiristo metrov vzpona, poleg tega si pa nikakor nisem želel smučati po preveč razmehčanem in mokrem snegu. Pot od parkirišča naprej proti koči Tre Scarperi je bila ponovno kopna. Enakomerno štorljanje pancrjev je odmevalo v noč. Malo po bližnjicah in malo po cesti sva jo ubirala do obsežne ravnice pod kočo, kjer sva stopila na smuči. Sledeč snežnim jezikom sva nadaljevala pot proti zatrepu doline, vse do razcepa, kjer en krak poti zavije proti koči Locatelli pod Tremi Cinami. Ob jutranjem svitu sva se začela vzpenjati po zasneženi poti, ki vodi proti sedlu Passo Grande dei Rondoï. Nad gozdno mejo pri velikem balvanu s klopco sva zavila desno proti dolini Hangenalpeltal, nad katero se na levi strani dvigujejo dolga ostenja Crode dei Rondoï in Cime Bulla. Snega je bilo z vsakim metrom višine več in z višino so se iz daljave dvigale nove in nove gore. Utesnjeni dolinski pogled se je prosto širil čez pravljico dolomitsko pokrajino, sredi katere izstopajo severne stene Treh Cin. Počasi, a vztrajno sva se bližala vrhu. Dostop na planotast vrh brani strm odsek, kjer je zaradi trdega snega potrebna še posebna previdnost. V dolgih okljukih sva se s pomočjo srenačev povzpela čez ta najzahtevnejši,

a kratek del in iz senčne doline stopila na prostrano, s soncem obsijano planoto. Po prijetno zmehčanem snegu sva dosegla razgledni vrh, ki ga kazi meteorološki oddajnik, še bolj pa ogromna železna konstrukcija s piramidastim vrhom. Kljub hladnemu in vetrovnemu, nič kaj pomladanskemu vremenu sva se na vrhu zadržala lep čas. Vidljivost je bila izredna in razgledi preveč razkošni, da bi se človeku mudilo v dolino. Upala sva tudi, da bo sonce medtem zmehčalo sneg na najstrmejšem delu. Vse okoli naju so bile zasnežene gore, pod nama pa živo zelena Pustriška dolina, kjer je bila pomlad že v polnem razcvetu.

Ko sva se naužila gorskih lepot, sva si pripela smuči. Na vrsti je bil najlepši del ture, spust s pogledom na Tri Cine. Z užitkom sva rezala zavoje v mehak sneg vršne planote. Potem je sledil občutno bolj napet del, kjer je bil sneg še vedno pomrznjen. Nabrušeni robniki so rezali v trdo pobočje, da je kar hreščalo pod nogami. Že precej niže spodaj sva zavila v nedotaknjene vesine pod stenami Crode dei Rondoï. Zaradi sonca, ki je že od jutra obsevalo ta pobočja, je bil sneg na površini zmehčan, medtem ko je bil globlje še vedno trd. Spustil sem se po strmini navzdol in nizal zavoje drugega za drugim. Le nekaj minut ali celo sekund takega spusta v iskanju najlepšega zavoja, kot bi se izrazil Davo, odtehta vse napore takšne ture. Kar prehitro sva se spet znašla pri balvanu, kjer so se smučarski užitki bolj ali manj končali. Do doline naju je čakala le še utrudljiva telovadba po razmočenem snegu med rušjem in drevjem. Pod kočo Tre Scarperi sva se usedla na klopco in predala toplim pomladnim žarkom. Povratek je bil hiter, ura je komaj odbila poldne. Časa sva imela še dovolj, in prav veselila sva se še turističnega sprehoda po Sextenu, kavice z jabolčnim zavitkom in lagodne vožnje skozi Karnijo proti domu. ●

Spust po dolini Hangenalpeltal. V ozadju Tri Cine. Foto: Matija Turk